

Ifjúsági, Családügyi, Szociális és
Esélyegyenlőségi Minisztérium

Az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium és az Oktatási Minisztérium pályázatot hirdet az alap- és középfokú oktatási intézmények számára iskolai egészségfejlesztési-drogmegelőzési tevékenység támogatására

Pályázati melléklet

1. A felhívás célja, fogalmak:

A Nemzeti stratégia céljai:

Általános cél:

A harmadik évezred küszöbén egy szabad, magabiztos és produktív társadalom kialakításának képe vezérel bennünket. Ez a társadalom az emberi méltóságot, a testi, lelki és szociális jólétet illetve az alkotóképességet kiemelt fontosságúnak tartja. E tényezők megóvása és fejlesztése érdekében a társadalom képes kezelni a drogok használatával és terjesztésével összefüggő egészségügyi, szociális és bűnügyi ártalmakat és hátrányokat. A kábítószer-probléma valamennyiünket érint, és együttes cselekvésre készítet. Az állam és intézményei az együttes cselekvésben jelentős szerepet kapnak.

Fő célok:

1. A társadalom váljon érzékenyebbé a drogkérdések hatékony kezelése iránt, a helyi közösségek pedig növeljék problémamegoldó készségüket a kábítószer-probléma visszaszorításában. (közösség, együttműködés)
2. Esélyt teremteni arra, hogy a fiatalok képessé válhassanak egy produktív életstílus kialakítására és a drogok visszautasítására. (megelőzés)
3. Segíteni a drogokkal kapcsolatba kerülő és a drogproblémákkal küzdő egyéneket és családokat. (szociális munka, gyógyítás, rehabilitáció)
4. Csökkenteni a drogokhoz való hozzáférés lehetőségét. (kínálatcsökkentés)

A Nemzeti stratégia általános és fő céljaira vonatkozó társadalmi konszenzus megoldást jelenthet a kábítószer-probléma kihívásaival szemben. Az egymásból építkező és egymást feltételező célok alkotta átfogó program hivatott a lehetőségek szerint minimalizálni az egyéni és társadalmi károkat és maximalizálni a beavatkozások, kezelői intézményrendszer és a társadalmi közös cselekvések hatékonyságát.

Egészségfejlesztés: Az egészségfejlesztés az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma, tehát magában foglalja a korszerű egészségnevelés, a prevenció, a mentálhigiéné, az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés, az önségítés feladatait, módszereit.

A WHO meghatározása szerint az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák. Az egészségfejlesztés átfogó társadalmi és politikai folyamat, mely nemcsak az egyének képességeinek és jártasságának erősítésére irányuló cselekvéseket foglal magában, hanem olyan tevékenységeket is, amelyek a társadalmi, környezeti és gazdasági feltételek megváltoztatására irányulnak azért, hogy azoknak a köz és az egyén egészségére gyakorolt hatása kedvező legyen. Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket az egészséget meghatározó tényezők felügyeletére és ezáltal egészségük javítására. A részvétel nélkülözhetetlen az egészségfejlesztő tevékenység fenntartásához. Az egészségfejlesztés fő feladata egy általánosan érvényes egészségfejlesztő politika kifejlesztése, egészségfejlesztő környezet megteremtése, az egészségfejlesztő közösségi tevékenység, az egyéni képességek fejlesztése, és szemléletválttatás az egészségügyi szolgáltatásokban.

Egészségnevelés: A WHO meghatározása szerint az egészségnevelés olyan, változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkészségeket bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében. A korszerű egészségnevelés egészség és cselekvésorientált tevékenység.

Az iskolai drogrevenió céljai:

A korszerű szemlélet a drogreveniót az egészségfejlesztés (health promotion) komplex megközelítésében helyezi el. A cél annak tudatosítása, hogy a fiatalok mit csináljanak (= egészségesen éljenek), miközben annak tudatosítása is fontos, hogy mit ne csináljanak (= ne drogozzanak).

Az illegitim drogok fogyasztásának megelőzése egyrészt tehát nem különíthető el a legális drogok (alkohol, nikotin, orvosi javallat nélküli gyógyszeresedés) fogyasztásának prevenciójától, másrészt nem különíthető el az egészség általános és különösen nem az egészség mentális, pszichés hangsúlyú fejlesztésétől.

A legjobb azok a drogrevenió módszerek, melyek az alábbi kívánalmaknak eleget tesznek:

- együtt kezelik a legális és illegális drogokat;
- az egészségfejlesztés egészleges (holisztikus) modelljét alkalmazzák;
- képesek bevonni a családokat és az elsődleges vonatkozási személyeket is;
- hangsúlyozzák a készségfejlesztést, így a droghasználathoz vezető viselkedés befolyásolását célozzák meg (nem pusztán az információ közlést és az attitűd változtatást);
- foglalkoznak a kortárs (és a média) hatásokkal, bevonják a kortársakat;
- kurrikulumszerűen épülnek be a tananyagba;
- lehetőleg már alsó tagozatban, de legkésőbb felső tagozatban alkalmazhatók;
- figyelembe veszik az iskola szervezeti világát és az iskolát körülvevő helyi közösség felépítését.

2. **A támogatás alapjául szolgáló jogcím:** lásd. Felhívás szövege

3. **A támogatásban részesíthetők köre:**

A támogatási program elsődleges célcsoportjai az alapfokú nevelési–oktatási intézmények **(5-8. évfolyam)** és/vagy a középfokú nevelési-oktatási intézmények **(9–12. évfolyam)** diákjai.

A program második célcsoportját a nevelési-oktatási intézmények pedagógusai és alkalmazottai képezik, különösen az iskolai egészségstratégiaért felelős helyettes vezető, az iskolai drogügyi koordinátor, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, a szabadidő-szervező, az osztályfőnöki munkaközösség vezetője, az egészségnevelő, az iskolapszichológus, az iskolaorvos, a védőnő, valamint az iskolai egészségnevelésben részt vállaló, külön meg nem nevezett pedagógus.

A program szélesebb értelemben vett célcsoportja: a diákok szülei, gondviselői.

4. **A támogatási összeg mértéke:** lásd a Felhívás szövege.

5. **A támogatási kérelem kötelező elemeinek leírása:**

I. Programrész: Lásd a Felhívás szövege.

II. Programrész: Lásd a Felhívás szövege, továbbá:

Jól bevált gyakorlat olyan csoport létrehozása, amely a belső intézményi innováció és a pedagógiai programalkotás során az iskolai egészségnevelési feladatokban közreműködik. Javasolható, hogy az alábbi szereplők alkossák az egészségfejlesztő munkaközösséget (a munkaközösség összetétele természetesen a helyi adottságok szerint változhat):

- az intézményvezető vagy megbízottja,
- az egészségnevelés területén elkötelezett pedagógus, aki feltehetőleg valamilyen célirányos továbbképzésben részt vett,
- az iskolai drogügyi koordinátor,
- az iskolaorvos, védőnő,
- a testnevelő,
- a szabadidő-szervező,
- a diákönkormányzatot segítő pedagógus,
- a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős.

Célszerű továbbá bevonni az iskola pedagógiai munkájában kiemelten fontos személyeket (pl.: az osztályfőnöki munkaközösség képviselőit), illetve az iskola külső kapcsolatainak gondozásával megbízott személyeket, s ha lehetőség van rá, az iskolával kapcsolatban álló gyermek és ifjúságvédelmi szakembert, szociális munkást.

Mivel a pedagógusok többsége az alapképzése és eddigi továbbképzései során nem kapott az egészségfejlesztéssel kapcsolatosan kielégítő ismereteket, módszertani ötleteket - esetleg maga a team vezetője sem - ezért fontos szerepe van a felkészülésnek, a felkészítésnek, a képzésnek, az egészségfejlesztésben jártas külső szakemberekkel

folytatott konzultációnak. A jó szándék, a lelkesedés nem elegendő, hiszen alapos és szakmailag korrekt ismeretek nélkül a pedagógus esetleg károkat is okozhat.

Az éves cselekvési terv elkészítéséhez javasoljuk a „Segédlet az iskolai egészségnevelési, egészségfejlesztési program elkészítéséhez” című OM kiadvány iránymutatásait alkalmazni (elérhető: www.om.hu /drogprevenció link alatt).

A pályázat céljaiban foglaltaknak megfelelően, az elbírálás során előnyt élveznek azok a pályázati programok, amelyek:

- foglalkoznak a konfliktuskezelés és a problémamegoldás módozataival;
- kerülnek az elrettentésen alapuló technikákat,
- foglalkoznak a kritikus helyzetben történő pozitív döntéshozás készségének fejlesztésével;
- foglalkoznak a segítségnyújtás és a segítségkérés kérdéseivel, a segítő intézményekkel;
- hangsúlyosan építenek a már - korábban - képzésen részt vett, tanúsítvánnyal rendelkező iskolai drogügyi koordinátor koordinációs munkájára;
- nem épülnek túlsúlyosan információközlésre, inkább az interaktív módszereket részesítik előnyben;

6. A program megvalósításában résztvevő szakemberek köre:

1.) A diákoknak a foglalkozásokat, valamint a program megvalósítását megfelelő végzettségű pedagógusok, illetve regisztrált szakmai szervezeteknek a munkatársai vezethetik.. Megfelelő végzettséggel rendelkezik az a személy, aki

- legalább 40 órás – akkreditált – drogmegelőzési, egészségfejlesztési képzés elvégzését oklevéllel tudja igazolni;
- ez irányú képzettségét 1997. január 1-je után szerezte, vagy a korábban megszerzett képzettségét 1997. január 1-je után is szakmai programok keretében igazolható módon alkalmazta;
- és/vagy az alábbi szakirányú *végzettséggel* rendelkezik (pszichológus, pszichiáter, addiktológiai konzultáns, szociális munkás, szociálpedagógus) és a prevenció területén szerzett szakmai tapasztalatát igazolja.

3.) Amennyiben van az iskolában kiképzett iskolai drogügyi koordinátor, a program megvalósítása **az iskolai drogügyi koordinátor bevonásával történik**, aki a foglalkozásokat megszervezi, a programok szakmai színvonaláért felelősséget vállal. (Drogügyi koordinátor csak olyan pedagógus lehet, aki erről a képzettségéről tanúsítvánnyal rendelkezik.) A koordinátort **munkaidőn túli tevékenységéért a szakmai szolgáltató részére átadott keretösszeg terhére a pályázati keretből óradíj illeti meg, amelynek mértékét a pénzügyi megállapodásban be kell mutatni.**

7. A pályázat érvényességének speciális feltételei: Lásd a Felhívás szövege, továbbá:

A Sablon pályázatok elutasításban részesülnek.

Sablon pályázatnak minősítjük azokat a pályázatokat, amelyeket esetleg egy szakmai szervezet készít el, sokszorosít, majd megküld az iskolák számára, és az iskolák a szakmai szervezet által ajánlott programot – a szakmai szervezet bevonásával – nem adaptálják az adott iskola nevelési-pedagógiai sajátosságainak megfelelően.

Ezek a pályázatok valószínűleg

- nem veszik figyelembe a korosztályi sajátosságokat (általános iskolai, avagy középiskolai osztályok),
- nem veszik figyelembe az iskolában korábban lezajlott drogprevenciós tevékenységeket (először pályázó, már többször nyertes iskola stb.)
- költségvetésükben a szakmai szervezetet a pályázatírásért és a szakmai beszámoló elkészítéséért a támogatási összeg meghatározott %-át igényli, miközben a megvalósítandó programot nem adaptálta az iskola sajátosságainak megfelelően.

8. A pályázatok értékelését a kiírásban nevesített támogató minisztériumok által felkért szakértői bizottság a Felhívásban szereplő szempontrendszer szerint végzi:

9. A program beadásának formai követelményei: lásd a Felhívás szövege.

A felhívás szövege megtalálható, valamint a támogatást igénylő adatlap letölthető:

- az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium honlapjáról (www.icsszem.hu)
- az Oktatási Minisztérium honlapjáról (www.om.hu)
- a sulíNova Kht. honlapjáról (www.sulinova.hu)